

ความรู้เบื้องต้นสำหรับรายงานทางการเงิน

ความหมายงบการเงิน

- งบการเงิน เป็นรายงานทางการเงินที่แสดงถึงฐานะการเงินผลการดำเนินงาน และแสดงการเปลี่ยนแปลงของเงินสด อย่างมีแบบแผน และเป็นบทสรุปของการทำบัญชีในการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เพื่อนำเสนอข้อมูลให้ผู้ใช้งบการเงินใช้ในการตัดสินใจ
- งบการเงินคือ รายงานทางการเงินและบัญชีที่มีแบบแผน เพื่อแสดงฐานะการเงิน ผลการดำเนินงาน และกระแสเงินสดของกิจการ ในแต่ละงวดบัญชี
- โดยปกติแต่ละบริษัทต้องจัดทำบัญชีอยู่แล้ว เมื่อครบงวด เช่น งวดปี (ระยะเวลา 1 ปี) ก็นำข้อมูลบัญชีเหล่านี้มาจัดทำเป็น งบการเงิน เพื่อให้ง่ายต่อการนำไปใช้งานต่อหรือวิเคราะห์ผลการดำเนินงานและฐานะของบริษัท

วัตถุประสงค์ของการจัดทำงบการเงิน

- เพื่อนำเสนอฐานะการเงิน ผลการดำเนินงาน และการเปลี่ยนแปลงฐานะทางการเงินของกิจการ
- ทราบถึงผลการบริหารของฝ่ายบริหารว่ามีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด บรรลุเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่
- ให้ข้อมูลแสดงผลกระทบทางการเงินจากเหตุการณ์ในอดีตและผลกระทบที่จะเกิดในอนาคต
- เพื่อให้ผู้ใช้งานงบการเงินทราบถึง คุณภาพการบริหารงานของผู้บริหาร ว่ามี ประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด
- เพื่อให้ผู้ใช้งานงบการเงินทราบถึง ผลการดำเนินงานของกิจการ และ ฐานะทางการเงินของกิจการว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ดีหรือไม่
- เพื่อให้ผู้ใช้งานงบการเงิน ศึกษาข้อมูลผลกระทบต่างๆ จากเหตุการณ์ในอดีต เพื่อประยุกต์ใช้กับสถานการณ์ปัจจุบัน

ผู้ใช้ประโยชน์จากงบการเงิน

บริษัท

ผู้บริหาร

เจ้าของ

ผู้ถือหุ้น

ลูกจ้าง

ผู้ใช้งบบุคคลภายใน

เจ้าหนี้

นักลงทุน

ลูกหนี้

ผู้ตรวจสอบ

รัฐบาล

ผู้ใช้งบบุคคลภายนอก

ส่วนประกอบของงบการเงิน

- งบแสดงฐานะทางการเงิน หรือ งบดุล เป็นงบการเงินส่วนที่จะแสดงถึง ฐานะทางการเงินของกิจการ โดยจะบอกเกี่ยวกับ สินทรัพย์ หนี้สิน และส่วนของผู้ถือหุ้น
- งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ หรือ งบกำไรขาดทุน เป็นงบการเงินที่แสดงถึงผลการดำเนินงานของกิจการว่ามีรายได้และค่าใช้จ่ายเท่าไร ยังสามารถทำกำไรได้หรือไม่
- งบกระแสเงินสด เป็นงบการเงินส่วนที่จะแสดงถึงการรับมาและจ่ายไปของเงินสด โดย งบกระแสเงินสด จะเกิดขึ้นจาก 3 กิจกรรม คือ กิจกรรมดำเนินงาน กิจกรรมลงทุน และกิจกรรมจัดหาเงิน
- งบแสดงการเปลี่ยนแปลงของผู้ถือหุ้น เป็นงบการเงินส่วนที่จะแสดงถึงการเปลี่ยนแปลงในส่วนของผู้ถือหุ้น ในรอบบัญชี
- หมายเหตุประกอบงบการเงิน จะแสดงข้อมูลเพิ่มเติมที่ไม่ได้แสดงอยู่ในงบการเงิน และ เสนอแนะการจัดทำงบการเงิน

1.งบแสดงฐานะทางการเงินหรืองบดุล

- งบดุลนั้นเกิดจากพื้นฐานของสมการ สินทรัพย์ = หนี้สิน+ส่วนของผู้ถือหุ้น ซึ่งทำให้งบดุลถูกแบ่งเป็น 2 ฝ่ายคือส่วนสินทรัพย์ และ ส่วนของหนี้สินรวมกับส่วนของผู้ถือหุ้น ซึ่งตามหลักแล้วทั้ง 2 ฝ่ายจะต้องเท่ากัน
- ส่วนของสินทรัพย์จะแยกเป็นสินทรัพย์ระยะสั้น หรือสินทรัพย์ที่มีสภาพคล่องสูง (เช่น เงินสด, เงินฝาก, หุ้่นของบริษัทในบริษัทอื่น) กับสินทรัพย์ระยะยาว หรือสินทรัพย์ที่มีสภาพคล่องต่ำ (เช่น อสังหาริมทรัพย์, เครื่องจักรต่างๆ, ยานพาหนะ) และ ส่วนของหนี้สินจะแยกเป็นหนี้สินระยะสั้น (ที่ต้องชำระภายใน 1 ปี) และหนี้สินระยะยาว (ที่ต้องชำระในระยะเวลาเกิน 1 ปี)

1. งบแสดงฐานะทางการเงินหรืองบดุล (ต่อ)

- งบดุลเป็นสิ่งที่จะทำให้เราเห็นภาพใหญ่ของธุรกิจ ผ่านสินทรัพย์ และแหล่งที่มาของเงินทุนของบริษัทจากส่วนของหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น ซึ่งตรงนี้งบดุลที่มีหน้าตาเหมาะสมก็คือ งบดุลที่มีความสมส่วนกันสองข้าง เช่น มีหนี้สินระยะสั้นไม่มากไปกว่าสินทรัพย์ระยะสั้น (มิเช่นนั้นก็จะเกิดปัญหาสภาพคล่องหรือไม่สามารถหาเงินสดมาชำระหนี้ได้ตามกำหนด) หรือมีการขยายตัวของสินทรัพย์ระยะยาวไปพร้อมๆ กับหนี้สินระยะยาว ซึ่งแสดงให้เห็นว่าบริษัทก่อหนี้ได้ถูกประเภทของการได้มาซึ่งสินทรัพย์ เป็นต้น

ตัวอย่างงบแสดงฐานะทางการเงิน หรือ งบดุล

ร้านผัดดี

งบแสดงฐานะการเงิน

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25x1

สินทรัพย์			หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น		
สินทรัพย์หมุนเวียน			หนี้สินหมุนเวียน		
เงินสด	800		เจ้าหนี้	1,600	
ลูกหนี้การค้า	4,000		ดอกเบี้ยค้างจ่าย	<u>1,000</u>	2,600
วัสดุสำนักงาน	200		หนี้สินไม่หมุนเวียน		
ค่าเบี่ยงประกันจ่ายล่วงหน้า	<u>600</u>	5,600	เงินกู้		20,000
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน			ส่วนของผู้ถือหุ้น		
ที่ดิน	20,000		ทุน - แสندی	30,000	
อาคาร	20,000		<u>บวก</u> กำไรสุทธิ	<u>8,960</u>	
อุปกรณ์สำนักงาน	5,000	<u>45,000</u>		38,960	
			<u>หัก</u> ถอนใช้ส่วนตัว	<u>10,960</u>	28,000
รวมสินทรัพย์		<u><u>50,600</u></u>	รวมหนี้สินและส่วนทุน		<u><u>50,600</u></u>

2.งบกำไรขาดทุน

- งบกำไรขาดทุนก็คือ การแสดงให้เห็นยอดขายหรือรายได้ของธุรกิจ แล้วเอามาหักลบด้วยต้นทุนต่างๆ ของธุรกิจ แล้วแสดงผลต่างออกมาเป็นกำไรสุทธิหรือขาดทุนสุทธิของธุรกิจ
- งบกำไรขาดทุนสามารถแบ่งเป็นส่วนย่อยๆ เช่น การแยกรายได้จากการขาย และรายได้จากการบริการ ไปจนถึงรายได้จากเงินปันผลในหุ้นของบริษัทอื่นๆ ที่บริษัทถือไว้ หรือส่วนของต้นทุน ก็อาจแยกได้เป็นต้นทุนการขาย ต้นทุนการบริการ ค่าใช้จ่ายในการขาย ค่าใช้จ่ายในการบริหารธุรกิจ เป็นต้น ซึ่งจะแยกอย่างไรก็เป็นสิ่งที่ขึ้นอยู่กับลักษณะของธุรกิจเป็นหลัก
- รายละเอียดที่สำคัญที่สุดของงบกำไรขาดทุนที่สำคัญคือ ส่วนของต้นทุนขาย และค่าใช้จ่ายในการบริหารธุรกิจ ซึ่งหากพิจารณาปีต่อปีมันจะทำให้เห็นหลายประเด็น ตัวอย่างเช่น การที่ยอดขายเพิ่มขึ้น แต่อัตราผลกำไรกลับลดลง มันก็อาจเกิดจากการขยายตัวของต้นทุนขายหรือค่าใช้จ่ายการขายที่โตเร็วกว่ายอดขายก็ได้ เป็นต้น

งบกำไรขาดทุน

Income Statement

รายการบัญชี	
+	รายได้จากการขายและบริการ (Sale)
-	ต้นทุนการขาย (Cost of goods sold)
กำไรขั้นต้น (Gross profit)	
+	รายได้อื่นๆ (Other Revenue)
-	ค่าใช้จ่ายในการขาย (Selling Expenses)
-	ค่าใช้จ่ายในการบริหาร (Administrative Expenses)
กำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายทางการเงินและภาษีเงินได้ (EBIT)	
-	ค่าใช้จ่ายทางการเงิน (Financial cost)
กำไรก่อนหักภาษีเงินได้ (EBT)	
-	ค่าใช้จ่ายภาษี (Tax)
กำไรสุทธิ (Net income)	

งบกำไรขาดทุน

- รายได้จากการขายและบริการ (Sale) คือ รายได้หลักของหรือเรียกว่ารายได้ที่มาจากกาคำดำเนินงาน
- รายได้อื่นๆ (Other Revenue) คือ รายได้ที่ไม่ได้มาจากการดำเนินงาน เช่น ดอกเบี้ยจากเงินทุนในธนาคาร, รายได้จากการขายสินทรัพย์ เป็นต้น
- ต้นทุนการขาย (Cost of goods sold) คือ ราคาต้นทุนของสินค้า
- ค่าใช้จ่ายในการขาย (Selling Expenses) คือ ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวกับการขายสินค้า เช่น ค่าโฆษณา, ค่าขนส่ง, เงินเดือนของพนักงาน เป็นต้น
- ค่าใช้จ่ายในการบริหาร (Administrative Expenses) คือ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการบริหาร เช่น เงินเดือนพนักงานที่ไม่เกี่ยวข้องกับฝ่ายขาย, ค่าเช่าสำนักงาน เป็นต้น
- กำไรขั้นต้น (Gross profit) คือ กำไรที่มาจากยอดขายหักลบกับต้นทุนขาย หรือเป็นส่วนต่างระหว่างราคาซื้อขาย
- กำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายทางการเงินและภาษีเงินได้ (EBIT) คือ กำไรที่มาจากการทำงาน
- กำไรก่อนหักภาษีเงินได้ (EBT) คือ กำไรที่มาจากการทำงานที่หักค่าใช้จ่ายทางการเงินออกแล้ว
- กำไรสุทธิ (Net income) คือ รายได้หลังหักค่าใช้จ่ายทุกอย่างแล้ว

บริษัท ตัวอย่าง จำกัด
งบกำไรขาดทุน
สำหรับปีสิ้นสุด วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 25x2 และพ.ศ. 25x1

	พ.ศ.25x2	พ.ศ.25x1
หมายเหตุ	บาท	บาท
รายได้		
รายได้จากการขาย	XX	XX
รายได้จากการดำเนินงานอื่น	XX	XX
รายได้อื่น	XX	XX
ส่วนแบ่งกำไรในบริษัทร่วม	<u>XX</u>	<u>XX</u>
รวมรายได้	XX	XX
ค่าใช้จ่ายจากการดำเนินงาน		
ต้นทุนขาย	XX	XX
ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร	XX	XX
ค่าใช้จ่ายจากการดำเนินงานอื่น	XX	XX
รายการขาดทุนจากการด้อยค่าของสินทรัพย์	<u>XX</u>	<u>XX</u>
รวมค่าใช้จ่าย	<u>XX</u>	<u>XX</u>
กำไร (ขาดทุน) ก่อนดอกเบี้ยจ่ายและภาษีเงินได้	XX	XX
ดอกเบี้ยจ่าย	(XX)	(XX)
ภาษีเงินได้	<u>(XX)</u>	<u>(XX)</u>
กำไร (ขาดทุน) จากกิจกรรมตามปกติ	XX	XX
รายการพิเศษ – สุทธิ	<u>(XX)</u>	<u>(XX)</u>
กำไร (ขาดทุน) สุทธิ	<u>XX</u>	<u>XX</u>

3.งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้น

- เป็นงบที่แสดงการเปลี่ยนแปลงความมั่งคั่งของเจ้าของบริษัท ซึ่งรายละเอียดมันอธิบายง่ายๆ ก็คือ การแสดงมูลค่าหุ้นพื้นฐานตามราคาจดทะเบียน มูลค่าของหุ้นที่เกิดขึ้นตามราคาตลาด ผลกำไรของบริษัท และเงินปันผลสำหรับผู้ถือหุ้น
- งบส่วนนี้เหมาะกับการพิจารณาของนักลงทุนว่าจะลงทุนในบริษัทดีหรือไม่ เพราะการพิจารณาปีต่อปีก็จะทำให้เห็นแนวโน้มไปที่ส่วนของผู้ถือหุ้นที่จะเพิ่มขึ้นหรือลดลงได้โดยตรง
- ทำให้เรามองเห็นชัดว่ามันเพิ่มขึ้นหรือลดลงจากองค์ประกอบใดในส่วนของผู้ถือหุ้น และทำให้นักลงทุนสามารถเลือกลงทุนได้ตามความต้องการ เช่น นักลงทุนที่เน้นเงินปันผลควรจะดูงบการเงินส่วนนี้ของบริษัทต่างๆ เพื่อให้เงินนโยบายด้านเงินปันผลของบริษัทในแต่ละปีเมื่อเทียบกับผลกำไรสุทธิ
- นักลงทุนที่ไม่เน้นเงินปันผลแต่เน้นมูลค่าของหุ้นก็อาจเลือกลงทุนในบริษัทที่จ่ายปันผลน้อย แต่ส่วนของผู้ถือหุ้นเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จากกำไรสะสมของบริษัท เป็นต้น

4.งบกระแสเงินสด

- สภาพคล่องเป็นประเด็นสำคัญของธุรกิจที่มักจะต้องพิจารณาแยกส่วนอื่นๆ เนื่องจากบริษัทที่เติบโตดี ก็อาจมีสภาพคล่องต่ำได้ มันจึงมีงบกระแสเงินสดแยกออกมาจากงบการเงินส่วนอื่น เพื่อให้พิจารณาสภาพคล่องของบริษัท โดยเฉพาะ
- องค์ประกอบของงบกระแสเงินสด ถ้าจะให้พูดในภาพใหญ่ก็คือ องค์ประกอบต่างๆ ของรายรับและรายจ่ายของบริษัทในปีๆ หนึ่งทั้งหมด โดยแยกตามแหล่งที่มา และที่ไปของเงินสด
- ในงบกระแสเงินสด จะมีการแยกรายรับและรายจ่ายอย่างละเอียดกว่ามาก เช่น จะมีการแยกเลยให้เห็นว่ารายจ่ายส่วนของค่าจ้าง ค่าเช่า ค่าซื้อสินค้า ค่าบำรุงรักษา ค่าสาธารณูปโภคอื่นๆ ฯลฯ อย่างละเอียด ซึ่งจุดเด่นของงบนี้ก็คือจะทำให้ผู้ดูสามารถเห็นรายจ่ายของบริษัทในส่วนต่างๆ ได้ละเอียดกว่างบการเงินส่วนอื่นๆ ที่มักจะพูดถึงรายจ่ายในภาพใหญ่

งบกระแสเงินสด

1. กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน

- เงินสดรับจากกิจกรรมดำเนินงาน ได้แก่ เงินสดที่ได้รับจากการขายสินค้า/บริการให้ลูกค้า หรือเงินสดที่ได้รับจากการที่ลูกหนี้การค้ามาจ่ายเงินที่ค้างไว้
- เงินสดจ่ายจากกิจกรรมดำเนินงาน ได้แก่ เงินสดค่าสินค้าที่จ่ายไป เงินที่เราจ่ายให้เจ้าหนี้ เงินเดือนที่จ่ายให้พนักงาน หรือค่าใช้จ่ายต่างๆที่ได้จ่ายเป็นเงินออกไป

2. กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน

- เงินสดรับจากกิจกรรมลงทุน ได้แก่ การซื้อสินทรัพย์ เช่น เครื่องจักร รถยนต์ คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือ หรือว่าโต๊ะ เก้าอี้ต่าง เป็นต้น
- เงินสดจ่ายจากกิจกรรมลงทุน ได้แก่ การขายสินทรัพย์ เช่น เครื่องจักร รถยนต์ คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือ หรือว่าโต๊ะ เก้าอี้ต่าง เป็นต้น

3. กระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน

- เงินสดรับจากกิจกรรมจัดหาเงิน ได้แก่ เพิ่มทุนจากเจ้าของ กู้เงินจากธนาคาร เป็นต้น
- เงินสดจ่ายจากกิจกรรมจัดหาเงิน ได้แก่ จ่ายปันผล จ่ายคืนเงินกู้ยืม เป็นต้น

5. หมายเหตุประกอบงบการเงิน

- ส่วนสุดท้ายของงบการเงินก็คือ “หมายเหตุประกอบงบการเงิน” ส่วนนี้เป็นส่วนที่จะทำการอธิบายรายละเอียดต่างๆ ที่เราไม่เห็นในงบการเงินส่วนอื่น เช่น หลักการตีราคาสินทรัพย์ของบริษัท การคิดค่าเสื่อมราคาในรายการต่างๆ ไปจนถึงการรวบรวมกิจการ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ไม่ถูกอธิบายแยกไปในแต่ละส่วนของงบการเงินที่กล่าวมา
- แม้ว่าชื่อจะเป็น “หมายเหตุ” แต่จริงๆ หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนที่มีขนาดใหญ่และมีรายละเอียดมากที่สุดในงบการเงิน เพราะส่วนนี้จะเป็นส่วนที่บริษัทแจกแจงรายละเอียดการคิดบัญชีทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นการคิดค่าเสื่อมราคาหรือการคำนวณอัตราแลกเปลี่ยน ไปจนถึงแจกแจงรายละเอียดของลูกหนี้บริษัท เจ้าหนี้บริษัท และการถือหุ้นของบริษัทในบริษัทอื่นๆ มันเป็นส่วนของงบการเงินที่จะทำให้ผู้พิจารณางบการเงินสามารถมองเห็นมิติทางการเงินของบริษัทในรายละเอียดได้จริง ดังนั้นมันเป็นส่วนที่สำคัญมากๆ สำหรับผู้ที่เห็นว่าส่วนอื่นๆ ของงบการเงินยังไม่สามารถให้ภาพทางการเงินของบริษัทได้อย่างชัดเจนเพียงพอ
- การพิจารณางบการเงินต่างๆ ก็มีความแตกต่างกันไปในรายละเอียดของแต่ละอุตสาหกรรม เช่น ธุรกิจกลุ่มการเงินก็เป็นกลุ่มที่จะมีหนี้สินมากกว่ากลุ่มอื่นๆ เป็นปกติ หรือกลุ่มงานบริการบางกลุ่ม ส่วนที่ต้องพิจารณามากกว่าการเติบโตของต้นทุนการขาย ก็คือการเติบโตของต้นทุนการบริหาร เป็นต้น

Reference

<https://sme.krungthai.com>

<https://peakaccount.com/>

<https://knowledge.bualuang.co.th/knowledge-base/incomestatement/>

<https://www.mrlikestock.com/2018>